

DOMINUS EST DEUS.

Gloria Æ T E R N A

DOMINI Nostri

J E S U C H R I S T I

Vindicata,

Contra egregiam Errorum Farraginem,

quæ Inferibant

CATECHESIS ECCLESiarum

POLONICARUM.

Οἱ τῦτοι [Ἀρειανὲς] καλῶντες χριστιανὲς Πολὺ
 καὶ Λίαν Πλανῶντες. S. ATHANASIUS.

Act. Dom. M DC XC.

DOMINUS est DEUS.

Istiusmodi Vim habet *Notio* DEI INCARNATI ad Homines DEIFORMES Efficiendos, ut per omne ævum, ex quo Mortem in Carne Passus sit CHRISTUS, PERSONA IMMORTALIS, *Tenebrarum Princeps* annexus fuerit Fidem huic *Fundamentali* Salutiferæ Veritatis Articulo detrahere. Verba hæc SULPICII SEVERI non tantum *Ætatis Præteritæ Historiam* exhibebant, sed etiam *Præsentis Prophetiam*. 'Hæresis Ariana
'damnatur, Imperator Decretum Episcopale complectitur. Ariani nihil
'contra sanam Fidem retractare ausi,
'se quoque tanquam acquiescentes,
'nec aliud sentientes, Ecclesiæ miscuerunt : manebat tamen in pectoribus eorum insitum in Catholicos
'viros Odium.

Ecclesia Anglicana in *Rebus Litur-*

gicis disponendis totis viribus incubuit in Communionem suam ab horrendis, ac probrosissimis istiusmodi *Hæreticorum* Incurfionibus Defendendam: At non obstante hac tanta Piæ Matris Cura, ac Industria, jam nunc in lucem emittuntur Duo contra Doctrinam de S. TRINITATE *Tentamina*, quorum Authores Profitentur se esse Filios Ecclesiæ Anglicanæ; ita rem Disponente *Providentia Divina*, ut se palam MENDACES ostenderent, qui tam Execrabiles Errores venditant. Conscientiis suis Cruciandos Istos relinquo, Me sedulo accingens ad *POLONOS Christomachos* Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ Χριστῷ oppugnandos.

DEUS OPTIME, MAXIME, PATER, FILI, & SPIRITUS SANCTE, Quem Diligit Anima mea, Nomen Tuum Vindica ab omnibus omnium *Hæreticorum* Blasphemiis, ut tandem aliquando Accinant omnes Terrarum Incolæ, JESUM Nostrum Adorantes, Te DEUM Laudamus, Te DOMINUM Agnoscimus.

Hiscæ verbis in Catechesi sua se Veram

ram Ecclesiam, seu Vere-Catholicæ
Ecclesiæ Partem ostendit Ecclesia An-
glicana. Q. 'What dost thou Chiefly
'learn in these Articles of thy Belief.
'A. First I learn to Believe in GOD
'the Father, who hath made me, and
'all the World. Secondly in GOD the
'Son, who hath Redeemed me, and
'all Mankind. Thirdly in GOD the
'Holy Ghost, who Sanctifieth me,
'and all the Elect People of God.

CHIEFLY, i.e. *Præcipue*, seu *Prin-*
cipaliter ~~maiora~~ (hac voce utitur Cla-
rissimus Metaphrastes J. D.) nimi-
rum huic *Principali* Veritatis Cœlestis
Articulo, DEUM Verum, & Æter-
num Esse PATREM, ET FILIUM,
ET SPIRITUM SANCTUM Om-
nia alia CREDENDA Subjecta, seu
Subordinata haberi debent. Quam
Veritatem *Ecclesias Polonicas* non per-
cepisse tam mirandum, quam dolen-
dum nobis videtur. Namque iis ad-
versa sole clarius elucescit *Sententia*
Apostolica: 1 Cor. 3, 11. 'Fundamen-
'tum aliud nemo potest ponere præ-
'ter id, quod positum est, quod est

'Jesum Christum. Hic certe *Jesum Christum* Ponit, seu Afferit *Deum* esse Verum, & Æternum, qui Afferit Eum se habere ut *Fundamentum Omnis Veritatis*, atque *Hominum Salutis* per ipsam *Veritatem Rite*, seu *Præctice* perceptam consequendæ. Hoc est id ipsum, quod his verbis nos Edocuit **SALVATOR** "Ego Sum Via, Veritas, & Vita. *Baptizare in Nomen Patris, & Filii, & Spiritus Sancti* secundum Præceptum *Dominicum* nihil aliud est, quam Institutus ab ipso *Domino Nostro Jesu Christo*, *Sollemnis Modus*, seu *Ritus* ~~et~~ *Madurivus*, seu Christi Discipulos faciendi, hoc est Coram Hominibus Homines Obligandi ad Colendum, seu Absolute, & Propter Se Amandum *Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum*. *Nomen* Idem habent P. & F. & Sp. S. id est, sub Iisdem *Attributis* Mundo *Innotescunt*. *Attributa Divina* sunt Sapiencia, Potentia, & Quicquid jure dicitur *Absolute Bonum*. Sententiam *Catholicam*, Tot Sanctorum collatis *Judiciis* stabilitam, *Toto Orbe Spectante*, *Poloni*
 hunc

hunc in modum tentant evertere. 'E-
 'tiam si Pater Filius, & Spiritus San-
 'ctus ita sint conjuncti ut in nomen
 'ipsorum Baptizandi simus; effici
 'tamen non potest eos Personas esse
 'in una essentia divina. Nam in
 'Scripturis minime novum est in aliis
 'rebus, non minus quam in Baptismū
 'initiatio [initiatio! nescio an hoc
 'sit *Sphalma Typographi*] divinis Deo
 'conjugi & personas, & res, quæ
 'ad essentiam Dei nullo modo perti-
 'nent.

Nos alta voce pronunciamus hoc
 esse falsissimum. Nulla Persona, nul-
 la res uspiam in tota S. Scriptura in-
 veniri poterit, quæ Ita Patri Conjun-
 gatur, Ut in Baptismo Illi Conjun-
 guntur Filius, & Spiritus Sanctus.
 Hunc locum indigitant Viri Eruditi,
Apoc. 3. 12. 'Scribam super ipsum
 'Nomen Dei mei, & Nomen Civita-
 'tis Dei mei.

Copulantur Nomen Dei, & No-
 men Civitatis Dei in Una (ut ita di-
 cam) Superscriptione, sed *Deus*, &
Civitas Dei non, ut Pater, & Filius,

& Spiritus Sanctus in Baptismo, Con-
 junguntur in Eodem Nomine. Heu!
 Perditum magnum Ingenium, cum
 Eruditione non parva conjunctum,
 sed Religionis vere Christianæ vacu-
 um! Miror equidem Viros tam Eru-
 ditos in re Summi apud omnes Gentes
 momenti Argumenta tam leviâ, tam
 futilia, tam nihili proferre. Dicunt
 Scripturam apertissime ostendere ‘Je-
 ‘sum Christum omnia verba, facta-
 ‘que sua divina, non sibi, nec alicui
 ‘divinæ suæ naturæ a Spiritu Sancto
 ‘distinctæ, sed Patri suo vindicare
 ‘solitum esse.

Respondeo. Non habuit Essentiam
 Divinam Distinctam ab Essentia Spi-
 ritus Sancti, sed Illum sibi non ven-
 dicare Potentiam, seu Efficaciam,
 qua Opera Divina peragebat falsissi-
 mum esse omnibus innotescet, qui
 mente pura, & simplici hæc verba
 Ipsius revolvant. *Evang. secundum Jo-*
annem Cap. 2. “Destruite Templum
 “hoc, & in tribus diebus excitabo il-
 “lud. Ille loquebatur, inquit *Ev-*
 “angelista, de Templo Corporis sui:
 Nem-

Nempe per Resurrectionem suam
 Christus Probavit Se esse Deum, &
 Consequenter omnem ab Ipso prædi-
 catam Doctrinam esse Verissimam.
 Dicunt exinde "quod Christus Patrem
 " non semel invocaverit, apparere
 " eum ejusdem naturam in se non ha-
 " buisse, quæ cum ipsum Summum
 " Deum faceret. Respondemus, Quod
 Patrem Invocaverit, Naturæ, quam
 Nostri causa in Tempore Assumere
 dignatus est, Humanæ Pietatem Max-
 ime Exemplarem ostendit, sed nullo
 modo inde apparet illum non fuisse
 ab Æterno Deum. " In loco, inquit
 " unt *Poloni*, quo Verbum, vel sermo
 " in Principio fuisse dicitur *Joan. I. I.*
 " nil habetur de ista anteriore ac ini-
 " tio carente æternitate, cum hic prin-
 " cipii fiat mentio, quod æternitati
 " isti opponitur.

Nos asserimus *Principium* hoc in
 loco significare Durationem Antece-
 dentem omne *Tempus*, seu Duratio-
 nem Terminabilem; quæ scilicet
 omne *Tempus* Antecedens Duratio ni-
 hil aliud est quam ipsa Æternitas.
 Ma-

Manifestum est Ante Omnia Crea-
 ta, seu Facta Illum Fuisse, Per
 Quem Omnia creata, seu Facta sunt.
 Πάντα δι' αὐτοῦ Ἐγένοντο. "Ait Joannes, in-
 "quunt, esse Per eum, qui modus
 "loquendi non eum qui Prima causa
 "sit alicujus rei, verum causam se-
 "cundam, aut mediam exprimere so-
 "let. Errorem istum redarguit San-
 ctus Apostolus, Summo Deo, Primæ
 Causæ Rerum Omnium manifeste at-
 tribuens hoc ipsum quod *Evangelista*,
 Verbo Dei, Deo Filio attribuit. δι'
 αὐτοῦ. Epist. ad Romanos C. II. V. 36.
 Ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν πάντα
 ἔγενοντο ὁ Θεὸς καὶ τὸς αἰῶνας. Αὐτὸς. "Cum,
 "inquit, subjecta apud Joannem
 "materia sit Evangelium, vocem
 "omnia, sequitur de iis omnibus, quæ
 "ad novam sub Evangelio factam
 "Creationem pertinent, accipi de-
 "bere.

Hæc verba πάντα δι' αὐτοῦ Ἐγένοντο De
 Prima Rerum omnium Creatione in-
 telligenda esse clarissime omnibus in-
 notescet, qui eodem Spiritu cum ipso
 Joanne Evangelista loquente Paulum

Apo-

Apostolum consulere animum induxerint. *Epist. ad Coloss. 1. 16, 17.* 'Εν

Αὐτῷ Ἑλίσθη τὰ Πάντα τὰ ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατά, καὶ τὰ ἀόρατά, εἴτε θρόνοι,

εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἰσχυρίαι, τὰ πάντα δι' Αὐτοῦ, καὶ Εἰς Αὐτὸν Ἑλίσται. καὶ

αὐτὸς ἐστὶ Πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστη. *Verbis sequentibus loquitur*

de iis (ut Phrasi Istorum utamur) quæ ad Novam sub Evangelio factam

Creationem pertinent: καὶ αὐτὸς ἐστὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Σωματός τῆς Ἐκκλησίας, &c. *Sci-*

licet per Eandem Potentiam, quam Condidit, seu Creavit, & Usque ad-

huc Conservat Omnia in eo, quo ma- nent, *Statu, Genus Humanum per abu-*

sum Liberi Arbitrii, a Statu Creatio- nis Dilapsum Refecit, & quasi de Novo

Creavit.

“ *Act. Apost. 20. 28:* “ Attendite “ vobis & universo gregi, inquit St.

“ *Paulus*, in quo vos Spiritus Sanctus “ posuit Episcopos, regere Ecclesiam

“ Dei, quam acquisivit Sanguine suo “ [*διὰ τοῦ Ἰδίου Αἵματος*] Sensem hujus

Sermonis sic tentant pervertere “ Vo- “ cat Apostolus sanguinem, quem

“ Chri-

"Christus fudit proprium Dei Patris
 "Sanguinem, ea ratione, qua ea, quæ
 "ab aliquo possidentur, illiusque juris
 "sunt, etiamsi extra ipsum consistent,
 "ipsius propria esse dicuntur. Re-
 "spondeo. *Sanguis, Vena, Arteria*, vel
 quæcunque alia Pars Corporis, non
 dicitur esse ejus Personæ, ad cujus Do-
 minium, seu Possessionem Totum
 Compositum pertinet, sed Totius
 Compositi, ad quod pertinet istam
 habere Partem. Omnia Corpora Dei
 Patris sunt, ut Domini, seu Possesso-
 ris, & tamen recte dicimus Deum Pa-
 trem Corpus non habere. Dico igitur
de Filio, DEO INCARNATO,
 hæc Verba esse intelligenda——
quam acquisivit Sanguine Suo, Filio,
 inquam Naturam Nostram Assumen-
 te, ad quam pertinet Sanguinem ha-
 bere Proprium. "Epist. ad Rom. 9. 5.
 "Quorum (Israelitarum) Patres, &
 "ex quibus est *CHRISTUS* secun-
 "dum Carnem, Qui est super omnia
DEUS Benedictus in secula. AMEN.
 Annon huic *S. Pauli* Testimonio E-
 videntissimo Assensum præbuerint
 PO-

POLONI? Quid aiunt? "Paulus eum,
 "qui secundum Carnem ex Patribus
 "erat, Deum supra omnia Benedictum
 "vocat. Quæ omnia dici de eo, qui
 "Deus ille unus sit, nullo modo posse
 "planum est. Etenim ex eo sequere-
 "tur duos esse Deos. Respondeo
 non sequitur Duos esse Deos, sed ali-
 qua Ratione esse Duos Unam habentes
 Essentiam Divinam. Pater, Filius,
 & Spiritus Sanctus non eadem Ratio-
 ne Tres sunt, qua aliæ Tres Personæ,
 sed Ratione UNI Essentiæ absolute,
 & Simpliciter INFINITE Propria,
 ideoque Non-enarrabili, nec ullo In-
 tellectu Finito Comprehensibili. Qui
 Novit Deum, Novit Eum *Omnem No-*
titiam INFINITE Transcendere.
 Abite igitur, *Poloni*, & Discite *Di-*
vina Mirari potius, quam Scrutari:
 Discite, inquam, secundum Præcep-
 tum *Apostolicum*, Μη 'Τροφενὴ παρ' ὁ
 δὲ θεοῦ· ἀλλὰ θεοῦ ὡς τὸ σκεπνύν.

Te oro, & obtestor, Erudite Lector,
 ut Scriptum hoc, quicquid id est, quod
 in Honorem Domini, & DEI Nostri,
JESU CHRISTI, ausus sum Pusillus
 ego

ego Publici juris facere, æqui, bonique
 consulas. Scias velim Me iterum, &
 sæpius Dixisse Nostrates *Schismaticos*
 (*Schismaticos* voco, qui *Auctoritatem E-*
piscopalem spernunt) Arma ministrasse,
 atque animos addidisse DEI INCAR-
 NATI Inimicis, SOCINIANIS, at-
 que aliis hujusmodi *Hereticis*. In Li-
 bello LONDINI Excuso *An. Dom.*
1679. (cui Titulus est *Some Season-*
able Words to Mr. R. BAXTER) Animi
 mei justissima Indignatione ferventis
 sententiam explicavi de *Schismate*, seu
 Separatione quorundam Anglorum ab
 Ecclesia Anglicana, utpote quæ *Sepa-*
ratio Mentis hominum Dilponit ad
 ipsam *Christianismi* Perniciem, SO-
 CINIANISMUM, amplectendam.
 Secundum hanc tristissimam Expecta-
 tionem nostram, jam nunc apud Nos
 in lucem prodire Monstra hominum,
 qui CHRISTUM, In Quem ipsi se
 Baptizatos Profitentur, Negant esse
 DEUM. ὦ φίλοι Ἀδελφοί ἐστέ Ἀληθῶς χρι-
 στιανοί, ἴδετε, καὶ Ἀνδείξετε. Patres, &
 Fratres, *Liturgiam Anglicanam* fortissi-
 me Propugnemus contra Occultas *Ha-*
reti-

reticorum intra ipsos Ecclesiæ Parietes
latentium Inimicitias, & apertas *Schif-*
maticorum Calumnias. Si Tales nos
præstabimus, omnis videbit Posteritas
Gloriosam hujus sententiæ firmitudi-
nem, MAGNA est Veritas, & Præva-
lebit.

FINIS.

Δόξα σοι, ὁ Θεὸς ἡμῶν, Δόξα σοι.